

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії, теорії мистецтв та виконавства



Затверджено

Проректор з навчальної роботи

проф. Гаврилюк С. В.

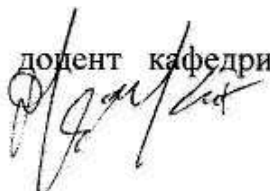
20 14 р.


ГАРМОНІЯ

Робоча програма
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму 6.020204 «Музичне мистецтво»
на базі повної загальної середньої освіти

Луцьк – 2013

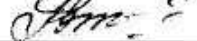
Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Гармонія» для студентів за напрямом підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» на базі повної загальної середньої освіти.
«30» серпня 2013 р. – 10 с.

Розробник: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства Драганчук В. М. 

Рецензент: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства Коменда О. І. 

Робоча програма навчальної дисципліни
затверджена на засіданні кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства

протокол № 2 від 09. 09 2013 р.

Завідувач кафедри:  (Чепелюк В. А.)

Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією Інституту мистецтв

протокол № 1 від 11. 02 2013 р.

Голова науково-методичної комісії Інституту мистецтв  (Шиманський П.І.)

Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету
протокол № 6 від 19. 02 2014 р.

Таблиця 1

Найменування показників	Напрямок підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів <u>10</u>	0202 «Мистецтво»	нормативна
Модулів <u>4</u>	6.020204 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки <u>1–3</u>
Змістових модулів <u>3</u>		Семестри 2–6
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 60 год.
Загальна кількість годин <u>360</u>		Практичні (семінарські) заняття 114 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):		Самостійна робота 86 год.
аудиторних <u>2</u>	«Бакалавр» на базі повної загальної середньої освіти	Індивідуальна робота 100 год.
самостійної роботи <u>1</u>		Форми контролю:
індивідуальної роботи <u>1</u>		екзамени – III, VI семестри

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення гармонії має велике значення у процесі становлення фахівця напрямку “Музичне мистецтво”, а саме – для підвищення вміння сприймати та розуміти гармонічну логіку музичних творів, розвитку творчої уяви, художньо-естетичного смаку тощо.

Метою викладання навчальної дисципліни є:

- оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками щодо логіки гармонічного мислення, гармонічних закономірностей та особливостей у конкретних музичних творах;
- оволодіння творчими навичками в межах класичної гармонії.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- забезпечити володіння основними теоретичними знаннями з курсу гармонії;
- виробити практичні навички щодо гармонізації мелодії (баса) за законами класичної гармонії;
- виробити практичні навички щодо гармонічного аналізу музичних творів, створення акордових послідовностей тощо;

Студент повинен знати:

- основний зміст теоретичних понять та категорій дисципліни;
- процесуальну логіку у класичній гармонії;

- логіко-конструктивні зв'язки у класичному типі мислення;
- основний зміст теоретичних понять та категорій дисципліни;
- процесуальну логіку в музичній композиції.

Студент повинен вміти:

- гармонізувати мелодію (бас);
- створювати і відтворювати на фортепіано акордові послідовності (в тому числі з модуляцією), різні види секвенцій;
- здійснити гармонічний аналіз музичного твору.

Вирішальне значення при вивченні дисципліни “Гармонія” мають практичні навички – письмова гармонізація мелодії чи басу, вправи на фортепіано, гармонічний аналіз.

Завданням письмових робіт (гармонізація мелодії з цифровкою і без неї, гармонізації басу, гармонізація крайніх голосів) є вироблення у студентів усвідомлення формотворчої ролі гармонії, прищеплення навичок правильного голосоведення.

Вправи на фортепіано (гра акордів, гармонічних зворотів, цифровок, каденцій, секвенцій) повинні сприяти розвитку слухових навичок, слухового засвоєння логіки гармонічних послідовностей, відчуття голосоведення тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Діатоніка. Тризвуки. Д7

Тема 1. Ведення у курс гармонії. Головні тризвуки. Каденції (К6\4).

Гармонія як наука. Тризвук. Функціональна система головних тризвуків. Типи голосоведіння. Види поєднання тризвуків. Каденція. К6/4.

Тема 2. Обернення головних тризвуків. Домінантовий септакорд. Побічні тризвуки.

Сектакорди головних тризвуків – побудова та поєднання. Прохідні та допоміжні квартсектакорди. Домінантовий септакорд та його обернення. Побічні тризвуки. Перерваний зворот.

Змістовий модуль 2. Діатоніка. Септакорди

Тема 3. Головні септакорди (П7, УП7). Маловживані акорди Д-групи. Побічні септакорди. Натуральний мінор.

Головні септакорди П7, УП7 та їх обернення. Прохідні звороти. Маловживані акорди Д-групи: ПІ, УП. Побічні септакорди та їх використання в діатонічних секвенціях. Натуральний мінор. Фрігійський зворот.

Змістовий модуль 3. Хроматика

Тема 4. Подвійна домінанта. Перший ступінь спорідненості тональностей.

Поняття хроматики в гармонії. Подвійна домінанта. Альтерація у подвійній домінанті. Модуляція у тональності першого ступеня спорідненості. Поняття про неакордові звуки.

Тема 5. Другий і третій ступені спорідненості тональностей. Різновиди модуляцій.

Другий ступінь спорідненості. Третій ступінь спорідненості. Поступова модуляція у II-III ступені спорідненості. Прискорена модуляція у II-III ступені спорідненості. Енгармонічна модуляція засобами Д7. Енгармонічна модуляція засобами ЗмЗм7.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.

Назви змістових модулів	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Інд.	Сам.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. ДІАТОНІКА. ТРИЗВУКИ. Д7					
Тема 1. Ведення у курс гармонії. Головні тризвуки. Каденції (К6\4).	72	12	20	20	20
Тема 2. Обернення головних тризвуків. Домінантовий септакорд. Побічні тризвуки.	72	12	26	20	14
Разом за змістовим модулем 1	144	24	46	40	34
Змістовий модуль 2. ДІАТОНІКА. СЕПТАКОРДИ					
Тема 3. Головні септакорди (II7, УII7). Маловживані акорди Д-групи. Побічні септакорди. Натуральний мінор.	72	12	22	20	18
Разом за змістовим модулем 2	72	12	22	20	18
Змістовий модуль 3. ХРОМАТИКА					
Тема 4. Хроматика. Перший ступінь спорідненості. Неакордові звуки.	72	12	26	20	14
Тема 5. Другий і третій ступені спорідненості тональностей. Різновиди модуляцій.	72	12	20	20	20
Разом за змістовим модулем 3	144	24	46	40	34
Усього годин	360	60	114	100	86

5. Темі практичних занять

№	Тема	К-ть год.
1	Ведення у курс гармонії. Головні тризвуки. Каденції (К6\4). Гармонія як наука. Тризвук. Функціональна система головних тризвуків. Типи голосоведіння. Види поєднання тризвуків. Каденція. К6/4.	20
2	Обернення головних тризвуків. Домінантовий септакорд. Побічні тризвуки. Сектакорди головних тризвуків – побудова та поєднання. Прохідні та допоміжні квартсектакорди. Домінантовий септакорд та його обернення. Побічні тризвуки. Перерваний зворот.	26
3	Головні септакорди (II7, УII7). Маловживані акорди Д-групи. Побічні септакорди. Натуральний мінор. Головні септакорди II7, УII7 та їх обернення. Прохідні звороти. Маловживані акорди Д-групи: III, УII. Побічні септакорди та їх використання в діатонічних секвенціях. Натуральний мінор. Фрігійський зворот.	22
4	Подвійна домінанта. Перший ступінь спорідненості тональностей. Поняття хроматики в гармонії. Подвійна домінанта. Альтерація у подвійній доміні. Модуляція у тональності першого ступеня спорідненості. Поняття про неакордові звуки.	26
5	Другий і третій ступені спорідненості тональностей. Різновиди модуляцій. Другий ступінь спорідненості. Третій ступінь спорідненості. Поступова модуляція у II-III ступені спорідненості. Прискорена модуляція у II-III ступені спорідненості. Енгармонічна модуляція засобами Д7. Енгармонічна модуляція засобами ЗмЗм7.	20
	Разом	114

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Ведення у курс гармонії. Головні тризвуки. Каденції.	20
2	Обернення головних тризвуків. Домінантовий септакорд. Побічні тризвуки.	14
3	Головні септакорди (II7, УII7). Маловживані акорди Д-групи. Побічні септакорди. Натуральний мінор.	18
4	Хроматика. Перший ступінь спорідненості. Неакордові звуки.	14
5	Другий і третій ступені спорідненості тональностей. Різновиди модуляцій.	20
	Разом	86

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачають виконання на фортепіано гармонічної мови, що вивчаються у відповідній темі – тризвуків та їх обернень, септакордів та їх обернень, акордових послідовностей, секвенцій, модуляцій.

8. Методи навчання

Методи навчання, які використовуються під час вивчення дисципліни:

- інформаційно-рецептивний метод;
- репродуктивний метод;
- метод проблемного викладу;
- дослідницький метод.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Засоби діагностики успішності навчання – завдання для семінарських занять, самостійної роботи, модульні контрольні роботи, індивідуальні завдання, екзамен.

З метою діагностики успішності студентів використовуються:

- тематичні письмові самостійні роботи;
- підсумкове опитування студентів по тематиці змістового модуля.

У процесі оцінювання знань студентів враховується: обсяг відомостей, оперування поняттями, категоріями, фактами, основними теоріями, закономірностями й принципами, що використовуються у майбутній практичній діяльності.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

II–III семестри

Таблиця 3.1

Поточний контроль (макс = 40 балів)		Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		
Зміст. модуль 1		МКР 1	МКР 2	100
T 1	T 2	30	30	
20	20			

IV–VI семестри

Таблиця 3.2

Поточний контроль (маx = 40 балів)			Модульний контроль (маx = 60 балів)			Загальна кількість балів
Модуль 3			Модуль 4			
Зміст. модуль 2	Зміст. модуль 3		МКР 3	МКР 4	МКР 5	100
Т3	Т 4	Т 5	15	15	30	
10	10	20				

I заліковий кредит:

II семестр: Т1 та МКР 1, всього 50 балів

III семестр: Т2 та МКР 2, всього 50 балів

II заліковий кредит:

IV семестр: Т3 та МКР 3, всього 25 балів

V семестр: Т4 та МКР 4, всього 25 балів

VI семестр: Т5 та МКР 5, всього 50 балів

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Критерії оцінювання тем змістового модуля

- 10 – 9 балів – студент на високому рівні засвоїв теми, висвітлив зміст основних понять, продемонстрував здатність вільно оперувати теоретичними категоріями, узагальнювати та аналізувати матеріал, показав високі навички практичної роботи (можливі 1-2 похибки);
- 8–7,5 балів – студент на доброму рівні засвоїв теми, висвітлив зміст

основних понять, в цілому продемонстрував здатність оперувати теоретичними категоріями, узагальнювати та аналізувати матеріал, показав добрі навички практичної роботи (1-2 помилки);

- *6–7 балів* – студент на задовільному рівні засвоїв теми, висвітлив зміст основних понять, продемонстрував невисоку здатність оперувати теоретичними категоріями, узагальнювати та аналізувати матеріал, показав задовільні навички практичної роботи (3-5 помилок);
- *5–3 бали* – теми засвоєні частково, матеріали не повністю відповідають задекларованій темі або є грубі порушення правил;
- *2–1 бал* – теми засвоєні на мінімальному рівні;
- *0 балів* – завдання не представлено.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

- *10–9 балів* – завдання виконане на високому рівні, висвітлено сутність основних теоретичних категорій і понять, продемонстровано здатність до аналізу та узагальнення матеріалу; матеріал викладено логічно; можлива неточність в оформленні;
- *8–7,5 балів* – завдання виконане на доброму рівні, висвітлено сутність основних теоретичних категорій і понять, продемонстровано здатність до аналізу та узагальнення матеріалу; можливе недопрацювання в технічній стороні виконання;
- *6–7 балів* – завдання виконане на достатньому рівні, добре здійснено підбір та узагальнення матеріалу; є недоліки у розумінні основних теоретичних категорій і понять або аналізі чи логіці виконання;
- *5–3 бали* – завдання виконане частково, матеріали не повністю відповідають задекларованій темі або є грубі порушення правил;
- *2–1 бал* – завдання виконане на мінімальному рівні;
- *0 балів* – завдання не представлено.

11. Список джерел

1. Алексеев Б. Задачи по гармонии. - М.: Музыка, 1976.
2. Берков В. Гармония. - М.: Музыка, 1970.
3. Дубовский И., Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. - М.: Музыка, 1965.
4. Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – М.: Музыка, 1986.
5. Степанов А. Гармония. - М.: Музыка, 1965.
6. Тюлин Ю., Привано Н. Учебник гармонии. - М.: Музыка, 1964.
7. Бершадская Т. Лекции по гармонии. – М. – Л.: Музыка, 1978.
8. Мелодии с сопровождением для музыкального диктанта и гармонического анализа / Сост. Г.Белянова. - М.: Музыка, 1989.
9. Скребков С., Скребкова Н. Хрестоматия по гармоническому анализу. - М.: Музыка, 1980.
10. Способин И. Лекции по курсу гармонии. - М.: Музыка, 1969.
11. <http://slovnyk.net>
12. <http://www.melomans.ru/>